

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.	Deres brev	Vår ref.	Dato
05/1743 SL EGJ/Tiz	01.07.2008	200800073-1 Spafo/gh 2008/00478 FNH/tah	16.10.2008

Høring – Utveksling av grunndata på personinformasjonsområdet – høring av arbeidsgrupperapporter.

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) og Sparebankforeningen i Norge viser til Finansdepartementets høringsbrev av 1. juli 2008 med forslag til endringer i folkeregisterloven som blant annet innebærer nye krav til innhold og kvalitet for data registrert i folkeregisteret, samt forslag om å bedre samspillet mellom folkeregisteret og andre registre. Vi vil i det følgende kommentere de deler av arbeidsgruppens rapport som vi mener er av betydning for finansnæringen.

1. Hovedsynspunkter på forslagene til endringer.

FNH og Sparebankforeningen stiller seg positive til arbeidsgruppens forslag om økt tilgjengelighet til folkeregistrerte opplysninger sammenlignet med i dag. Finansnæringen benytter seg av folkeregisteret i sin daglige virksomhet, for eksempel er det vanlig at banker og forsikringsselskaper foretar verifikasjon mot registeret når en kunde legitimerer seg i forbindelse med opprettelse av et nytt kundeforhold, og at institusjonene oppdaterer eller ”vasker” sine kunderegistre mot folkeregisteret.

I og med at finansnæringen generelt må etterleve mange krav til rapportering, og at finansinstitusjonene utgjør en viktig del av samfunnets infrastruktur, er det særlig viktig at næringen har tilgang på folkeregistrerte opplysninger, slik at en effektiv og forsvarlig saksbehandling kan gjennomføres. Siden det fra arbeidsgruppens side foreslås at personer skal gis muligheten til å reservere seg mot allmenn tilgang, vil forslaget om økt generell tilgjengelighet ikke være tilstrekkelig til å dekke finansnæringens behov for opplysninger fra folkeregisteret. Foreningene ønsker derfor å understreke viktigheten av arbeidsgruppens forslag om at finansnæringen får en lovfestet tilgang på opplysninger, uavhengig av om en person har reservert seg eller ikke.

Foreningene ser at det, for å sikre personvernet, vil være nødvendig å sette grenser for hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, hvem som skal kunne benytte seg av dem, og hva de skal kunne benyttes til. Finansnæringen er imidlertid vant til å håndtere taushetsbelagt informasjon, og har gode rutiner som vil være med på å sikre personvernet i det enkelte tilfellet.

Arbeidsgruppen foreslår at flere opplysninger skal registreres i folkeregisteret, og vi vil kommentere noen av disse opplysningene nedenfor. Foreningene mener imidlertid at det ikke er tilstrekkelig at flere opplysninger lagres i registeret, det bør også bli enklere for finansinstitusjoner å søke etter opplysningene. Slik situasjonen er i dag, kreves det for mange opplysninger om en person for å kunne søke etter denne personen i folkeregisteret. Det bør bli anledning for finansinstitusjoner å søke etter en person kun på grunnlag av fødselsnummer, slik det var til tidligere.

2. Formål.

Arbeidsgruppen har foreslått å lage en egen formålsparagraf i folkeregisterloven, og har i den anledning satt opp flere formål med ulike funksjoner. FNH og Sparebankforeningen er i utgangspunktet positive til at det utformes en formålsparagraf. Særlig er foreningene positive til at det lovfestes at loven skal bidra til sikker og kostnadseffektiv samhandling i og med offentlig sektor. Dette håper vi kan føre til at det blir enklere for aktører i finansnæringen å søke etter personer i folkeregisteret, siden dette helt klart vil gjøre rapporteringsplikten til offentlig sektor både mer effektiv og sikrere.

I tillegg mener vi det er positivt at det lovfestes et formål om å ivareta samfunnsfunksjonene. Finansnæringen har en viktig samfunnsfunksjon i et velferdssamfunn, og det er derfor viktig at saksbehandlingen blir så betryggende og effektiv som mulig. Bedre samarbeid mellom Folkeregisteret og finansnæringen vil kunne bidra til dette.

3. Utvidelse av personkretsen.

Med bakgrunn i den økende arbeidsinnvandringen i løpet av de siste årene, blir et stort antall personer som er bosatt i utlandet meldt inn i norske kollektive pensjonsordninger. Disse personene har av ulike årsaker ikke fått tildelt noe D-nummer, og institusjonene lager derfor et eget nummersystem til dem. Det er imidlertid slik at disse personene gjerne blir tildelt et D-nummer på et senere tidspunkt, og pensjonsinstitusjonene må da konvertere det opprinnelige interne nummeret til det tildelte D-nummeret. Dette fører til dobbeltarbeid, som igjen fører til at saksbehandlingen ikke blir så effektiv som den kunne ha vært. På bakgrunn av dette er det et ønske fra næringen om at alle som har et ansettelsesforhold i Norge fortløpende blir tildelt D-nummer, for eksempel at arbeidsgiver blir pålagt å rekvirere D-nummer for sine nyansatte.

4. Ny identifikator.

Forsikringsinstitusjoners kundesystem er bygget opp slik at nøkkelen til systemet er en annen identifikator enn fødselsnummeret. Det brukes en såkalt client-id som er en nøytral

identifikator på 20 posisjoner, eventuelt brukes et kundenummer som er knyttet til en client-id. Kundens fødselsnummer er ført inn i en annen tabell, som kan endres uten at det må opprettes ny client-id for personen. Dersom det innføres en informasjonsløs identifikator vil det bli nødvendig med omfattende endringer i forsikringsselskapenes systemer. En løsning som kun går ut på å endre fødselsnummerserien vil derimot kunne gjennomføres med enkle grep, og er derfor å foretrekke fra næringens side.

Også for bankene vil en informasjonsløs identifikator føre til store endringer i kundesystemene, i det bankene i dag bruker fødselsnummer eller D-nummer som kundenummer.

På den annen side er det i dag en ofte oversett selvfølge at fødselsnummeret ikke er hemmelig; det er faktisk svært lett få tak i en persons fødselsnummer. Denne tilsynelatende hemmeligholdelsen, blant annet som følge av personopplysningsloven § 12, har den virkning at kunnskap om en persons fødselsnummer tillegges legitimasjonseffekt. Vi antar at formålet med personopplysningsloven § 12 først og fremst er å hindre uheldig og uønsket sammenstilling av personopplysninger fra forskjellige registre, og dette mener vi bør reguleres på en annen og klarere måte enn ved å begrense tilgjengeligheten til fødselsnummeret. Dersom et nytt system med en informasjonsløs identifikator vil kunne føre til at det blir allment akseptert at en persons identifikator ikke behøver å hemmeligholdes, ser vi ikke bort fra at fordelene ved en ny identifikator for finansnæringen kan bli større enn ulempene nevnt over.

5. Innholdet i folkeregisteret.

Arbeidsgruppen foreslår at dødsbobestyrer eller arving med ansvar for skifte av dødsbo skal registreres med identifikasjonsnummer, samt at status for boet skal registreres. Foreningene stiller seg positive til dette. Næringen er i stor grad avhengig av å vite hvem de skal forholde seg til i forbindelse med et dødsfall, og i de tilfeller hvor det ikke blir opplyst om dette kan det være en hjelp om slik informasjon finnes i folkeregisteret. I tillegg har forsikringsselskapene et særlig behov for å få opplysninger om dødsfall, siden de må få anledning til å stoppe utbetaling av løpende ytelser både til forsikrede og til etterlatte.

I tillegg foreslås det at verge og hjelpeverge registreres med identifikasjonsnummer. Dette vil hjelpe finansnæringens situasjon ved at det i noen tilfeller vil bli enklere å identifisere verge eller hjelpeverge. Ved opprettelse av konto er det for eksempel samme behov for entydig identifikasjon av en verge/hjelpeverge som for kontohaver selv.

Foreningene er positive til forslaget om å registrere en persons sekundæradresse. Bankene opplever ikke sjelden at kundene ønsker å bli tilskrevet på andre adresser enn folkeregistrert adresse, for eksempel på grunn av pendling, studiested osv. Det hender videre at en person ikke kan nås på den adressen som er registrert hos Folkeregisteret, og at for eksempel en bank av en eller annen grunn ikke har kundens "faktiske" adresse i sitt register. Dette kan i verste fall føre til at banken ikke når frem til kunden med krav eller viktig informasjon, og uansett vil dette føre til lengre saksbehandlingstid.

For forsikringsselskapene er det særlig viktig å få tilgang til adressen for personer som har meldt flytting til utlandet, eller som bor i utlandet deler av året. Dersom disse personene fortsatt er folkeregistrert i Norge har Finansdepartementet i brev av 19. desember 2007 foreslått å kildeskattlegge pensjonsinntekter, noe som innebærer at livselskapene vil bli pålagt å rapportere til myndighetene om disse personenes ligningsopplysninger. Automatisk tilgang på en kundes utenlandske adresse vil forenkle denne rapporteringen.

I samme kategori faller registrering av e-postadresse og telefonnummer. Jo enklere det er for næringen å komme i kontakt med sine kunder, jo mer effektiv og pålitelig vil saksbehandlingen bli. I tillegg vil det gjøre det lettere for næringen å kommunisere elektronisk med sine kunder.

Næringen bruker i stor grad ”gule sider” for å komme i kontakt med kunder. I mange tilfeller er folk flinkere til å oppdatere slike tjenester, enn de er til å melde fra til folkeregisteret. Dersom folkeregisteret foretok regelmessig kontroll mot slike register, ville en del avvikende adresser og telefonnummer kunne bringes på det rene.

Arbeidsgruppen foreslår også at elektronisk ID skal registreres i folkeregisteret. Foreningene er noe usikre på hva som er ment registrert under denne posten. Skal det kun registreres at den aktuelle personen har eID eller skal det også registreres hvem som har utstedt denne, eID’ens sikkerhetsnivå og så videre. Et annet spørsmål vi ikke finner svar på i rapporten er hvem som skal sørge for at disse opplysningene kommer inn i registeret, personen selv eller eID-utstederen. Foreningene er imidlertid på generelt grunnlag positive til å innta også eID i folkeregisteret.

I tillegg er det foreslått at enkelte opplysninger tas ut av registeret. Vi har ingen innvendinger i forhold til dette.

6. Samspill.

FNH og Sparebankforeningen er i utgangspunktet positive til at det innføres en rett og en plikt til bruk av folkeregisteropplysninger. Vi kan imidlertid ikke se av utredningen om finansinstitusjoner er tenkt som en slik ”samspillsaktør”. Vi understreker igjen det behovet næringen har for å få en lovhjemlet rett til å bruke de opplysninger som registreres i folkeregisteret ut over det som foreslås åpent tilgjengelig.

Vi har ikke helt oversikt over hvilke konsekvenser det vil ha å innføre en vid plikt til å bruke informasjonen som er lagret i folkeregisteret. Innebærer det at folkeregisteret vil få en form for positiv og/eller negativ troverdighet? I så fall antar vi at en plikt for finansinstitusjoner til å benytte informasjon fra registeret vil være et gode. Uten slik troverdighet vil derimot institusjonene ikke kunne stole fullt og helt på det som står i folkeregisteret, og siden korrekt informasjon om kunden er så viktig i næringen, vil institusjonene likevel måtte sjekke eventuelle andre kilder i tillegg til folkeregisteret. Vi ser i så fall ikke hvordan en plikt til å bruke folkeregisteret da vil kunne oppfylles fra finansnæringens side.

Vi er videre usikre på hva som ligger i at store aktører skal ha en plikt til å oppdatere registeret eller melde fra om feil og avvik. Som foran nevnt, går det ikke klart frem av rapporten hvilke aktører det her er snakk om. Dersom finansinstitusjonene pålegges en

omfattende innmeldingsplikt vil dette lett kunne føre til ekstraarbeid som vil gå ut over institusjonenes effektivitet på andre områder. En slik meldingsplikt vil dessuten lett kunne komme i konflikt med den omfattende taushetsplikten institusjonene har. Vi mener at finansinstitusjonenes rett til innsyn i folkeregisteret er så avgjørende i forhold til institusjonenes rapporteringsplikt til myndighetene for øvrig, at en innrapporteringsplikt til folkeregisteret ikke bør settes som vilkår for denne innsynsretten.

Dersom finansnæringen skal pålegges en plikt til å melde fra om feil og avvik, kan denneplikten i hvert fall ikke være særlig omfattende. Det kan for eksempel ikke være hensiktsmessig at banken skal måtte melde fra om et dødsfall de tilfeldigvis får kjennskap til.

Det går heller ikke klart frem av rapporten hvem som skal ha ansvaret for at den informasjon som meldes inn til folkeregisteret faktisk er korrekt. Foreningene mener at et slikt ansvar selvsagt må ligge hos folkeregisteret selv. I motsatt fall vil man ikke kunne stole på registeret, fordi man ikke vet hvorvidt opplysningene er kvalitetssjekket. I tillegg vil det da hvile et urimelig stort ansvar på den enkelte aktør.

Det vil i tillegg kunne være slik at finansinstitusjoner registrerer avvikende personinformasjon for visse formål, typisk avvikende adresseinformasjon for utsending av spesielle meldinger. Dette vil da være opplysninger som selvsagt faller helt utenfor en eventuell plikt til å utveksle informasjon med folkeregisteret.

Foreningene er positive til at det pålegges en generell plikt for personer som påberoper seg rettigheter og plikter etter norske lover og regler, til å holde opplysninger à jour. Personen selv, eller eventuelt personens verge, er jo i de fleste tilfeller den som er nærmest til å ha oversikt over egne opplysninger. For eksempel kan store brukere av folkeregisteret legge forholdene bedre til rette, slik at det blir enklere for personer å holde folkeregistrerte opplysninger oppdatert. Typisk kan det legges en link til personers innlogging til folkeregisteret i nettbanken. Dermed blir personer minnet på at de må melde fra til folkeregisteret, i tillegg til at de blir oppmerksomme på hvor enkelt det er å melde fra. Det bør også i større grad legges til rette for at meldinger om grunndata til folkeregisteret kan sikres med elektronisk ID. I tillegg vil næringen foreslå at man kunne pålegge leger å legge opplysninger angående dødsfall inn i folkeregisteret.

Foreningene er også positivt innstilt til at det opprettes et brukerforum. Det er imidlertid ønskelig at et slikt forum gir rom for at aktører i finansnæringen selv kan ta opp praktiske problemstillinger, samtidig som at interesseorganisasjonene er representert blant annet for å sørge for at det som blir drøftet i brukerforumet blir kommunisert ut til næringen igjen.

7. Tilgang til opplysningene.

Foreningene stiller seg positive til å gjøre sentrale opplysninger i folkeregisteret åpent tilgjengelig. Som sagt flere ganger vil det allikevel være avgjørende at finansnæringen får en lovbestemt rett til å benytte seg av folkeregisteret. Finansnæringen har omfattende rapporteringskrav, både i forhold til ligningsmyndighetene og i forhold til rapportering ved eventuell hvitvasking. Videre vil tilgangen kunne være avgjørende i forhold til å avdekke forsøk på svindel ved å benytte andres identitet for å tilegne seg for eksempel ytelser fra

forsikringselskapene. Det er derfor svært viktig at næringen har tilgang på opplysninger fra folkeregisteret, og en eventuell situasjon hvor personer kunne reservere seg mot tilgang fra næringens side, ville være helt uholdbar.

Selv om næringen skulle få en slik lovhjemlet rett til innsyn, er det i dag allikevel et problem at det ikke gis enkel tilgang på opplysningene. Blant annet kreves det at man har fødselsnummeret eller fødselsdatoen til en person, samt at man har hele navnet for å søke i folkeregisteret. Tidligere var det tilstrekkelig å kjenne en persons fødselsnummer for å søke opp denne i folkeregisteret.

Som eksempel kan nevnes at det i noen tilfeller knytter det seg usikkerhet til kundens navn. Dette vil typisk være dersom kunden er i en prosess med å skifte navn på grunn av giftemål eller skilsmisse, eller hos personer av utenlandsk opprinnelse hvor det kan være vanskelig å få oversikt over hva som er fornavn, mellomnavn og etternavn. I tillegg er det slik at Kredittilsynet har pålagt bankene å benytte kundenes fødselsnummer som kundenummer. Det er således etter Kredittilsynets oppfatning ikke nok at bankene registrerer personens fødselsnummer, dette skal også benyttes som sentrale ”oppslagsbegreper” for kunden. Dette rimer dårlig med at bankene trenger både fødselsnummer og navn for å søke i folkeregisteret. I tillegg er det slik at fødselsnummeret er en absolutt entydig identifikasjon av innehaveren.

Foreningene ønsker også å understreke det behovet næringen har for å kunne søke opp personer i folkeregisteret blant annet for å verifisere de opplysninger kunden gir, noe som skaper trygghet både for kunden og for næringen. Det er derfor et sterkt ønske fra finansnæringens side at man går tilbake til de retningslinjer man hadde tidligere, da det var tilstrekkelig å ha en persons fødselsnummer for å søke i folkeregisteret.

Blant de sentrale opplysningene i folkeregisteret som arbeidsgruppen foreslår skal være åpent tilgjengelig for ”alle” er identifikator (fødselsnummer, D-nummer). Som tidligere nevnt bør ikke fødselsnummeret være hemmelig, og foreningene støtter derfor forslaget.

Det kommer ikke klart frem i arbeidsgruppens rapport hvilke opplysninger finansnæringen kan regne med å få tilgang til. Næringen ville for eksempel ha god nytte av å få tilgang til opplysninger om familieforhold. I de tilfeller der foreldrene er skilt, og det skal opprettes en kontoavtale for det mindreårige barnet, vil banken ha behov for å vite om kun en av foreldrene har foreldreansvaret, eller om ansvaret er delt. I tilfelle delt ansvar må begge foreldrene skrive under på kontrakten. Det ville både effektivisere og sikre bankens jobb dersom denne informasjonen kunne skaffes ved oppslag i folkeregisteret. Det skjer også i praksis at det ikke er mulig å få tak i en kunde, og institusjonene får da ikke gitt kunden eventuell viktig informasjon. Det ville da være en klar fordel om næringen hadde tilgang på opplysninger om eventuelle familiemedlemmer, slik at den aktuelle personen kunne spores opp. Også for eksempel opplysninger om hjelpevergeoppnevning eller dødsfall vil bankene ha stor nytte av.

FNH og Sparebankforeningen er også usikre på om det i rapporten forutsettes at finansnæringen bare vil få tilgang på flere opplysninger dersom den pålegges en plikt til å innrapportere egne opplysninger eller melde om feil og avvik. Som sagt over mener vi at næringens behov for tilgang til folkeregisteret er godt nok begrunnet i at det stilles så strenge

rapporteringskrav fra myndighetenes side. Finansinstitusjonene burde derfor få innsyn i de fleste opplysninger i registeret uansett om de pålegges en meldeplikt eller ikke.

Rapporten sier heller ikke noe om begrensninger mht hvilke personer hos institusjoner med utvidet innsynsrett som skal ha tilgang på opplysninger som er registrert i folkeregisteret. I bankene i dag er det slik at langt fra alle ansatte har tilgang på folkeregistrerte opplysninger. Finansinstitusjonene vil også i fremtiden sørge for en autorisasjonsordning basert på tjenestelig behov for innsyn, slik at kun et nødvendig antall får tilgang til opplysningene i folkeregisteret.

Med vennlig hilsen

for Finansnæringens Hovedorganisasjon

for Sparebankforeningen i Norge

Tore A. Hauglie
Fagdirektør

Gunnar Harstad
Advokat